

Gemeente Bernheze
College van B&W
T.a.v. Wethouder Glastra van Loon
Postbus 19
5384 ZG HEESCH

Datum : 19 september 2017
Betreft : Mening eigen bijdrage (EB) 3-tal WMO-voorzieningen
Kenmerk : HVE/GCE190917

Algemeen

Het college van B. & W. heeft de ASD Bernheze gevraagd om haar mening over dit onderwerp verwoord in een interne ambtelijke notitie te geven. Ter voorbereiding hierop heeft in 29 augustus jl. afstemming over dit onderwerp plaatsgevonden tussen de beleidsambtenaar mw. Gerty Ceelen en de ASD-leden Henk Verschuur, Gerrie van Tuijl en Herman Kalfstermann. Het is een college bevoegdheid de eigen bijdrage voor WMO-voorzieningen vast te stellen. Toch hecht het college waarde aan ons advies. In het ambtelijk advies worden diverse rekenvoorbeelden gebruik, welke inzicht geven in de doorwerking van de voorgestelde aanpassingen in de praktijk en naar de klanten. Het gaat te ver om in dit advies op deze rekenvoorbeelden in te gaan,

Afbakening

De eigen bijdrage voor WMO voorzieningen is een vooral technisch en daarmee lastig te door gronden materie om daarover een mening te vormen. Voor de duidelijkheid en het begrip is het nodig dit onderwerp af te bakenen. De WMO kent een scala aan zgn. begeleidingsproducten. In dit verband gaat het om drie tamelijk 'kostbare' categorieën van WMO-voorzieningen, te weten

- individuele ondersteuning (afgekort IO)
- gespecialiseerde dagbesteding (afgekort GD)
- kortdurend verblijf (afgekort KV).

Daarnaast kennen we als WMO-voorzieningen huishoudelijke zorg (HZ), scootmobiel, traplift en andere woningaanpassingen, etc. Deze komen in deze meningsvorming niet aan de orde.

Relatie Huishoudelijk Zorg (HZ)

In een andere adviestraject loopt het onderwerp 'kwalitatieve maatwerkvoorziening Huishoudelijke Zorg (HZ) als WMO-voorziening (Hans Schuurmans). Dit n.a.v. de opheffing van HHV-regeling per 1-1-2018. Hoewel er een relatie / verknoping ligt tussen de HZ als één van de WMO-voorzieningen en de 3 categorieën voorzieningen waarover wij in deze reactie onze mening geven, beperken wij ons in dit verband tot het laatste en het door het college

aan de ASD gevraagde. HZ is een belangrijke WMO-voorziening en actueel onderwerp. Mede doordat de HVTals (tijdelijk bedoelde) regeling per 1 januari 2018 afloopt. Hierover geven wij binnenkort nog (ongevraagde) onze mening of ons advies. Wel lijkt HZ als minder 'dure' zorg, in vergelijking met de hiervoor genoemde 3 categorieën, in de nieuwe, nu voorgestelde systematiek voor de burger / klant voordeliger te worden. In een afzonderlijk advies over de HZ per 1-1-2018 komen wij hierop nog terug.

IPW-bril voor maatwerk

De ASD formuleert haar mening of advies vanuit een burger- en klantperspectief.

Voor de burger is het van belang te weten

- 1) hoe is de situatie mbt EB WMO voorzieningen nu en waar knelt het voor mij? (knelpunten)
  - 2) hoe wordt de nieuwe situatie en wat word ik er beter van? (profijt)
  - 3) op welke categorieën WMO voorzieningen is dit van toepassing (ondersteuning IO, GD en KV) en op welke niet? Bijv. HZ/WMO? (toepasbaarheid)
  - 4) wordt het er voor mij als burger begrijpelijker, beter, eenvoudiger en voordeliger op? (werkbaarheid in de praktijk)
  - 5) wat is voor mij als burger het effect van stapeling van WMO en andere sociale voorzieningen, belastingen, toeslagen huur en zorg, etc. (maatschappelijk effect)
  - 6) waarom zou ik dit als burger / cliënt moeten willen? (acceptatie en draagvlak)
- Langs deze vragen en antwoorden willen wij als ASD onze mening of advies formuleren.

Ambtelijk voorstel aan het college

Het gaat in dit verband te ver om in te gaan op de (complexe) systematiek en methodiek van de bepaling van de eigen bijdragen voor de hierboven genoemde 3 begeleidings- producten IO, GD en KV (zie onder afbakening hierboven).

Aanleiding aanpassing EB systematiek WMO

Er zijn 2 aanleidingen om de systematiek m.b.t. eigen bijdragen WMO v.w.b. de hierboven genoemde 3 categorieën (IO, GD, KV) te wijzigen en te versoepelen: enerzijds signalen die bij het zorgloket van de gemeente binnenkomen v.w.b. o.a. zorgmijders (te duur en daardoor te weinig afnamen) en anderzijds de wens van de politiek het kader van de overschotten om deze 3 categorieën WMO-voorzieningen toegankelijker en laagdrempeliger te maken..

Wat wil het college veranderen

- Aftoppen is het 'hart van het voorstel); hierbij blijft er een drempel en prikkel om ook zelf naar oplossingen te zoeken en niet te gemakkelijke aanspraak te maken op sociale voorzieningen, om daarmee te voorkomen dat de WMO-gelden onnodig en onterecht bij de meer draagkrachtigen terecht komen.
- Meer maatwerk leveren; deze kan -hoewel nog niet altijd als vertrekpunt in de behoeftestelling toegepast- altijd ingezet worden*;
[Verwezen wordt naar de pilot van het IPW-traject in de organisatiecultuur en het ambtelijk / bestuurlijk denken en handelen. IPW staat voor instituut publieke werken.]
- Cumulatie van eigen bijdragen sociale voorzieningen beperken; dit kan door bij stapeling van eigen bijdragen bij meerdere sociale voorzieningen ook maatwerk te leveren.

Wie heeft profijt van de aanpassingen?

– Doorgeven lagere kostprijs

De klanten met een maximale periode bijdrage hoger dan de doorgegeven lagere kostprijs hebben hiervan profijt. Dit omdat de opgelegde bijdrage nooit hoger kan zijn dan de kostprijs van de voorziening. Deze voor de klant in het voordeel werkende maatregel is inmiddels doorgevoerd. Het feit dat de opgelegde EB nooit hoger kan zijn dan de kostprijs van de voorziening, is bij wet geregeld. Dit is niet nieuw; het heeft altijd al gegolden.

– Verlagen maximum per bijdrage

In principe alle klanten waarbij sprake is van het verlagen van de maximale periode bijdrage. Voor een beperkte groep geldt conform het landelijk besluit zelfs een nihil bijdrage. Dit betekent dat het maximum wordt gesteld €150 (was een variërend meestal hoger bedrag) per 4 weken per voorziening (IO, GD, KV). Hoewel stapeling van meerdere WMO-voorzieningen zich slechts in uitzonderlijke gevallen voordoet, kan maatwerk bij te weinig financiële draagkracht hier de oplossing bieden.

– Maatwerk en differentiatie*

Ook bij het kiezen voor een andere eigen bijdrage-systematiek, blijft de mogelijkheid tot maatwerk in stand.. In elke geval altijd bij 'schrijnende gevallen'. In de ;pilot van het IPW-traject is in dit verband de nodige casuïstiek aan de orde geweest. Maatwerk is in de WMO praktijk niet de regel maar de uitzondering. Dit zou omgekeerd moeten zijn. Dus i.p.v. een nee tenzij, een ja, mits. Dit vraagt omgekeerd denken en handelen. En een neutrale en ontvankelijke houding van de het gemeentelijk zorgloket en de zorgverleners. Goed maatwerk betekent beperking van de rol van de zorgaanbieder. Aansluiting bij en afstemming met de regio is voor ons als ASD geen hard gegeven, als dit het maatwerk principe beperkt en leidt tot schrijnende gevallen.

[*Het differentiëren naar leefsituatie is een door de landelijke politiek bepaald en wettelijk gegeven. De gemeenten hebben daarop hebben geen invloed en daarover hebben deze geen zeggenschap.. Daarom wordt daarop niet verder ingegaan.]

Handhaven sociale uitgangspunten

Als ASD bevestigen wij het uitgangspunt van de eigen bijdrage systematiek 'de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten' en het intact houden er van. Ook dat ongelijke gevallen niet gelijk behandeld mogen worden. Dit laatste past niet bij een ander WMO-uitgangspunt om zoveel mogelijk een oplossing op maat te zoeken (zie onder maatwerk).

Politiek en financieel oordeel

Het is niet aan de ASD in haar mening of advies over de EB WMO voorzieningen een politieke afweging te maken. Bijv. de sterkste schouders etc.

Ook niet om een oordeel over de financiële consequenties te geven (inkomstenderving voor de gemeente). Wel om de (eventuele) noodzaak tot aanpassing te onderstrepen en te onderbouwen. Dit doen wij op basis van signalen van maatschappelijke organisaties. En inhoudelijke argumenten van de ASD, vanuit het burger perspectief. Toetsing aan uitkomsten IPW traject v.w.b. specifieke oplossingen

Zorgmijders en eigen cumulatie van bijdragen

De ASD deelt de positieve ervaringen met zorgmijders waaraan wordt gerefereerd niet. Komen de signalen wel door bij het WMO-loket? Opereren de zorgaanbieders vanuit burger-/klantbelang of vanuit het systeem van de overheidsfinanciering en de kaders van contracten? Reden om ons eerder gedane pleidooi voor de inzet van de onafhankelijke cliëntondersteuner en onafhankelijke intake te herhalen. Zo kan mogelijk cumulatie of stapeling van eigen bijdragen (EB) voor meerdere WMO en andere sociale voorzieningen (bijzondere bijstand, belastingen, huur- en zorgtoeslag, etc.) al in het 1e contact tussen het zorgloket en de burger / klant worden gesignaleerd en getackeld. En in een breder verband en op hun wederzijdse impact kunnen worden gezien. Stapeling van de EB (multi-problematiek) vraagt om behulpzaamheid van een derde, onafhankelijke instantie.

Burger-/klantbelang versus systeem

Door het individueel (burger/klant) belang leidend te laten zijn en in plaats van te denken en te handelen vanuit het "systeem" kan het gevoel dat bij menig burger leeft te worden 'weggepraat' van de nodige voorziening' en elke voorziening te moeten 'bevechten' weggenomen. De huidige gang van zaken roept bij ons als ASD nog steeds vragen op als in hoeverre is de burger / cliënt de gevangene van de zorgaanbieders en in hoeverre is het WMO-loket een gevangene van het systeem en de bureaucratie? Hierover hebben wij als ASD in onze adviezen aan college en raad al eerder signalen afgegeven.

Mening

Met in acht neming van het hierboven gestelde ondersteunen wij het ambtelijke advies inzake de eigen bijdragen voor de hierboven genoemde 3-tal WMO-voorzieningen (IO, GD, KV) m.b.t. aftoppen, maatwerk en cumulatie van eigen bijdragen.

Slotwoord

Graag brengen wij in herinnering de voor ons ASD belangrijke aspecten die wij hanteren in onze meningsvorming en advisering aan college en gemeenteraad. En die naar onze mening voor de dagelijkse uitvoering van de WMO (beoordeling en toepassing) van groot belang zijn.

- Breed en samenhangend sociaal domein
- Kwaliteit en maatwerk vanuit het burger- en klantperspectief
- Monitoring en periodieke terugkoppeling (ook naar de ASD)
- Onafhankelijke cliëntondersteuning
- Vertrouwen en verantwoording.

Kortheidshalve verwijzen wij hiervoor naar ons advies inzake het WMO-inkoopplan d.d. 13 juli 2017.

Hoogachtend,

Adviesraad Sociaal Domein Bernheze
G.J.M. van Dijk
Voorzitter

c.c.: Gerty Ceelen, Marije Gerfen, Hans Schuurmans